

ZAPISNIK
sa 19. sednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 25. novembra 2013. godine

Šednica je počela u 9 sati i 30 minuta.

Šednici je predšedavala Nada Drobnjak, predšednica Odbora.

Šednici su prisustvovala članice Odbora: Žana Filipović, mr Branka Tanasijević, Draginja Vuksanović, Zdenka Popović, Ljerka Dragičević i doc.dr Branka Bošnjak.

Šednici su, po pozivu, prisustvovala predstavnice NVO »Bona Fide« - Pljevlja Sabina Talović, »Sigurne ženske kuće« - Podgorica Ljiljana Raičević, »Centar za ženska prava« Ana Jaredić, „SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja – Nikšić“ Nataša Međedović, predstavnici sistema Ujedinjenih nacija: Rastislav Vrbenski, Indu Mohandas, Kaća Đuričković, Sanja Elezović, Milica Pejović Radonjić, Darka Minić, Ida Fernandi i Dena Dervanović, predstavnici Delegacije EU u Crnoj Gori: Mladenka Tešić i Barbara Rotovnik, šefica Sektora za demokratizaciju u Misiji OEBS-a u Crnoj Gori Lia Magniguago i Ana Milutinović, Goran Kušević, generalni direktor Direktorata za socijalnu i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Bojana Mitrović, šefica Kabineta ministra rada i socijalnog staranja i Ljilja Đonaj iz Uprave policije.

Rad šednice pratili su predstavnici medija.

Za šednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

KONTROLNO SASLUŠANJE MINISTRA RADA I SOCIJALNOG STARANJA MR PREDRAGA BOŠKOVIĆA, DIREKTORA UPRAVE POLICIJE SLAVKA STOJANOVIĆA I POMOĆNIKA MINISTRA ZDRAVLJA DR MENSUDINA GRBOVIĆA NA TEMU – PRIMJENA STRATEGIJE ZAŠTITE OD NASILJA U PORODICI 2011-2015.

Predšednica Odbora Nada Drobnjak podšetila je učesnike šednice da je Odbor na 17.šednici odžanoj 14. novembra t.g. jednoglasno donio Odluku o kontrolnom saslušanju ministra rada i socijalnog staranja, ministra zdravlja i direktora Uprave policije na temu – Primjena Strategije zaštite od nasilja u porodici 2011-2015. i da je Inicijativu za organizovanje kontrolnog saslušanja podnijelo osam članova/ica Odbora, i to: Nada Drobnjak, Goran Tuponja, Žana Filipović, mr Branka Tanasijević, Draginja Vuksanović, Zdenka Popović, Ljerka Dragičević i doc.dr Branka Bošnjak. O donijetoj Odluci saglasno članu 75 stav 4 Poslovnika Skupštine, Odbor je obavijestio predšednika i potpredšednike Skupštine. Takođe, podšetila je i da izvještaj sa kontrolnog saslušanja Odbor dostavlja Skupštini Crne Gore.

Predšednica je konstatovala da se pozivu nije odazvao ministar zdravlja i predložila da se Odbor glasanjem izjasni o učešću dr Mensudina Grbovića, pomoćnika ministra zdravlja. Nakon glasanja (sedam"za" i jedna"protiv") odgovore iz nadležnosti Ministarstva zdravlja dao je dr Mensudin Grbović.

U cilju efikasnosti rada i upoznavanja sa načinom sprovođenja ove strategije u Crnoj Gori, trajanje šednice vremenski je ograničeno na dva sata. Dogovoreno je da uvodno izlaganje dà ministar rada i socijalnog staranja mr Predrag Bošković, jer je Ministarstvo kojim rukovodi nadležno za sprovođenje Strategije, i nakon toga da članovi/ice Odbora i predstavnice civilnog sektora postavljaju pitanja licima koja se saslušavaju. Predstavicama civilnog sektora data je mogućnost da postave pitanja na temu kontrolnog saslušanja, u trajanju od pet minuta. Nakon dobijenih

odgovora dopunska pitanja mogu postaviti članovi/ice Odbora. U završnom dijelu rada, povodom teme kontrolnog saslušanja Odbor usvaja zaključke.

U uvodnom obraćanju predsjednica Odbora Nada Drobnjak je podsetila da se u okviru Programa rodne ravnopravnosti IPA 2010, koji zajednički realizuju UNDP u Crnoj Gori, Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, sprovodi segment aktivnosti u borbi protiv nasilja nad ženama i porodičnog nasilja i da je u okviru Programa realizovan projekat istraživanja o nasilju u porodici. Prema istraživanju, svaka treća osoba u Crnoj Gori nije spremna da prijavi nasilje u porodici, a svaka četvrta osoba smatra da postoje situacije u kojima je nasilje opravdano i da je žrtva odgovorna za nasilje jer svojim postupcima izaziva nasilnika. To su uznemiravajući i upozoravajući pokazatelji i govore o tome da treba uložiti više napora u promociji života bez nasilja, da institucije moraju da sprovedu normativni okvir koji je u Crnoj Gori dobar i da je 2002. godine prepoznata važnost sankcionisanja nasilja u porodici, kada je u Krivični zakonik uvedeno krivično djelo nasilje u porodici i porodičnoj zajednici i propisane kazne za svakog ko primjenom nasilja ugrožava tjelesni ili duševni integritet članova svoje porodice ili porodične zajednice. Ukazujući na Konvenciju Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, naglasila je da ne smijemo da statistikom zamaglimo podatak da žene trpe najveće nasilje i da su one u najvećem broju žrtve.

Ministar rada i socijalnog staranja mr Predrag Bošković informisao je učesnike sednice da je problem nasilja u porodici i nasilja nad djecom prisutan u Crnoj Gori i posebno prepoznatljiv od 2002. godine, kada je uveden multidisciplinarni pristup prepoznavanju i rješavanju pitanja nasilja u porodici i nasilja nad djecom. Istakavši značaj donošenja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici naglasio je da je njegovim donošenjem pravno zaokružena procedura zaštite žrtava nasilja i obezbjeđenje njihove kvalitetnije zaštite. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici je stupio na snagu u avgustu 2010. godine i prvi je specijalizovani zakon koji reguliše oblast porodičnog nasilja. Strategiju zaštite od nasilja 2011-2015, na predlog Ministarstva rada i socijalnog staranja, Vlada Crne Gore usvojila je u junu 2011. godine.

Strategija sadrži: ocjenu stanja i identifikovanje ključnih problema u socijalnoj i drugoj zaštiti, kao i ciljeve i mjere za unapređenje socijalne i druge zaštite, a naročito u vezi: podizanja nivoa svijesti građana o problemu nasilja i formiranju stavova o neprihvatljivosti nasilja; razvoja programa za prevenciju nasilja; podrške porodici u prevenciji nasilja; daljeg razvoja normativnog okvira u oblasti zaštite; jačanja saradnje organa, ustanova, organizacija i drugih pravnih i fizičkih lica koja se bave zaštitom; sticanja novih znanja i vještina svih koji se bave zaštitom; unapređenja sistema za prikupljanje i analizu podataka i izvještavanja o slučajevima nasilja.

U aprilu 2012. godine formirana je Komisija za koordinaciju, primjenu, praćenje i procjenu sprovođenja aktivnosti predviđenih Strategijom zaštite od nasilja u porodici i jednom godišnje Komisija podnosi izvještaj Vladi Crne Gore o sprovođenju aktivnosti predviđenih Strategijom.

Implementacija Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i Strategije zaštite od nasilja u porodici smatra se nastavkom Programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja koji je započet 2002. godine od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja u partnerstvu sa UNICEF-om i UNHCR-om, u cilju unapređenja prakse i pružanja što kvalitetnijih usluga deci koja su žrtve nasilja. Formirani su multidisciplinarni timovi za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u sedam od deset centara za socijalni rad u Crnoj Gori, i to: u Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Herceg Novom, Baru, Beranama i Kotoru. Nadležnost ovih timova proširena je time što su preduzete aktivnosti u vezi formiranja stručnih timova zaštite od nasilja u porodici, nasilja nad djecom u svih deset centara za socijalni rad.

U novembru 2011. godine, potpisan je Protokol o postupanju u slučajevima nasilja u porodici, a potpisnici tog protokola su: Vrhovni sud, Ministarstvo pravde, Vrhovno državno tužilaštvo, Ministarstvo prosvjete i sporta, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i socijalnog

staranja, Uprava policije i Vijeće za prekršaje. Cilj Protokola jeste da se uspostavi multidisciplinarna saradnja sa jasno razrađenim postupanjem svake od ovih institucija.

Ministar je izlaganje završio saopštavanjem podataka o žrtvama nasilja, sa posebnim naglaskom na decu žrtve nasilja i naglasio da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja kroz primjenu Strategije zaštite od nasilja u porodici prepoznalo ključne rizike nasilja nad decom i da će svojim akcijama i primjenom Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti značajno doprinosti prevenciji za koju je potreban multidisciplinarni pristup.

Mjerama zaštite u svim timovima od 2002. do 2012. godine obuhvaćeno je ukupno 2.120 dece, i to: od 0-5 godina 25%; od 6-10 godina 33%; od 11-15 godina 31%; od 16-18 godina 11%. Od toga je - domicilne djece 87%, raseljene 13%, 51% djevojčica; 49% dječaka. Zatvoreno je 32% slučajeva jer je procijenjeno da nijesu u daljem riziku od zloupotrebe, 6,6% dece smješteno je u institucije kao privremeno rješenje, a ostala deca su pod mjerama praćenja.

Podaci o ukupnom broju žrtava nasilja u periodu 2009-2012 su sljedeći:

U 2009.godini evidentirana je 481 žrtva nasilja, od toga su 283 žrtve deca, 178 žene, tri muškarca i sedam starih lica; 2010.godine evidentirano je 539 žrtava nasilja, od toga su 345 žrtava deca, 165 žene, 20 muškarci i devet starih lica; 2011. godine evidentirano je 617 žrtava nasilja, od toga su 273 žrtve deca, 272 žene, 61 muškarci i 11 starih lica; 2012.godine evidentirano je 705 žrtava nasilja, od toga su 311 žrtava deca, 292 žene, 61 muškarac i 41 stara lica.

Prema vrsti nasilja podaci su sljedeći: Fizičko nasilje - 206 u 2009. godini; 210 u 2010. godini; 271 u 2011. godini i 261 u 2012. godini. Emocionalno nasilje u 2009. godini 295; 2010. godini 272; 2011. godini 251; 2012. godini 288. Seksualno nasilje u 2009. godini - devet, 2010. godini - šest; 2011. godini - sedam; 2012. godini - devet. Ekonomsko nasilje u 2009. godini - devet; 2010. godini 27; 2011. godini 30 i 2012. godini 20.

Što se tiče dece kada je Crna Gora u pitanju, podaci su sljedeći:

U 2009. godini fizičko nasilje je prijavljeno u 76 slučajeva, 2010. godine 126 slučajeva (moguće je da je neko više puta trpio isto nasilje, pa su zato brojke malo veće nego kod ostalih osoba). U 2011.godini 102; u 2012. godini 142. Emocionalno nasilje kod dece u 2009.godini 224; 2010. godini 252; 2011.godini 175 i 2012. godini 193. Seksualno nasilje kod djece 11 u 2009.godini, 19 u 2010.godini; osam u 2011.godini i osam u 2012. godini. Nasilje putem interneta nije zabilježeno u 2009.godini; jedno u 2010.godini; tri u 2011.godini i dva u 2012. godini.

Nakon uvodnog izlaganja ministra rada i socijalnog staranja uslijedila su pitanja i komentari članova/ica Odbora i predstavnica civilnog sektora. Ministru rada i socijalnog staranja pitanja su postavili: Zdenka Popović, doc.dr Branka Bošnjak, mr Branka Tanasijević, Draginja Vuksanović, Ljerka Dragičević, Goran Tuponja, Žana Filipović, dr Ljiljana Đurašković i Nada Drobnjak, Nataša Međedović, predstavnica NVO „SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja-Nikšić, Ana Jaredić, psihologinja u NVO „Centar za ženska prava“ - Podgorica, Ljiljana Raičević, direktorica NVO „Sigurna ženska kuća“ - Podgorica i Sabina Talović, koordinatorka NVO „Bona Fide“ - Pljevlja; Direktor Uprave policije pitanja su postavili: Zdenka Popović, doc.dr Branka Bošnjak, Draginja Vuksanović, Goran Tuponja, Žana Filipović, dr Ljiljana Đurašković i Nada Drobnjak, Ana Jaredić psihologinja u NVO „Centar za ženska prava“-Podgorica i Ljiljana Raičević, direktorica NVO „Sigurna ženska kuća“ - Podgorica; Pomoćniku ministra zdravlja pitanja su postavile: Draginja Vuksanović, Ljerka Dragičević i Nada Drobnjak.

Prof. dr Jelisava Kalezić se saglasila sa izrečenim mišljenjem predsjednice Odbora da se pitanje nasilja nad ženama i nasilje u porodici izražava kao nasilje nad ženama, ali se specifikuje kroz različite oblasti prouzrokovane određenim prepoznatljivim društvenim kontekstima. Ocijenila je neobičnim da ministar svoje komentare bazira isključivo na dostupnim podacima o nasilju u porodici i nasilju nad decom, jer nije moguće steći potpun utisak bez potpune analize. Pitanje nasilja nad ženama je pitanje razmatranja jednog šireg društvenog konteksta, jer se nasilje nad ženama prevashodno u Crnoj Gori, a vjerovatno i drugdje, vrši upravo zbog manjkavosti

institucionalne dorađenosti i institucionalne zaštite. Navodeći primjer nasilja nad ženama, sa svim implikacijama koje, po njenom mišljenju, podrivaju cio društveni sistem i predstavljaju udar na materinstvo, istakla je potrebu da se istovremeno istraži i ono što institucije ne rade, a obavezne su i da se sagleda njihov učinak, kao i mogućnost daljeg unaprjeđenja.

Zdenka Popović postavila je pitanja:

Ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću :

1) "Polazeći od činjenice da ne postoji jedinstvena baza podataka o žrtvama nasilja i nasilnim osobama, kao ni jedinstvena baza podataka koliko je dece bez roditeljskog staranja koja su žrtve nasilja, žrtve trafikinga i dece koja žive na ulici, na osnovu kojih evidencija ste došli do podataka koje ste saopštili? Da li centri za socijalni rad, koji su najslabije karike u sistemi, mogu da pruže socijalnu i dječju zaštitu svim licima koja su u stanju potrebe, posebno žrtvama nasilja? Konkretno, da li Centar za socijalni rad u Podgorici koji pokriva područje sa 230.000 stanovnika i obuhvata tri opštine – Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin, može na valjan način da priđe svakom korisniku? Suočavamo se sa činjenicom da je to praktično nemoguće. Činjenica je da su pripremljeni nacionalni i pojedini lokalni planovi. U Opštini Podgorica pripremljen je Lokalni plan za prevenciju i zaštitu od nasilja u porodici, a u toku je procedura njegovog usvajanja. U Planu su, prema godišnjim izvještajima Uprave policije Crne Gore, dati podaci da je u 2011.godini došlo do povećanja ukupnog broja prijava nasilja u porodici – 535. Sve prijave su procesuirane, i u 94% slučajeva počinoci nasilja su pripadnici muškog pola.

2) S obzirom da je Crna Gora potvrdila Konvenciju Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija) i preuzela obaveze koje mora da ispuni i sve standarde koje propisuje – da li su obučeni pružaoci frontalnih usluga: policija, advokati, psiholozi, socijalni i zdravstveni radnici i da li je najveći problem u rješavanju ovih problema nedostatak finansijskih sredstava i ljudskih resursa, jer je činjenica da se na lokalnom i nacionalnom nivou smanjuju sredstva za ovaj vid pomoći”?

Direktoru Uprave policije Slavku Stojanoviću:

“Kada se prijavi nasilje, da li se nasilnici kažnjavaju prekršajno ili krivično i kako je moguće da neko ko je nasilnik, prije svega prema ženi i deci, uopšte prema porodici, bude kažnjen tako što će provesti u zatvoru mjesec dana i biti pušten bez pravovremene i valjane terapije, koja će tog nasilnika socijalizovati i spriječiti da dalje vrši nasilje”?

Doc. dr Branka Bošnjak postavila je pitanja:

Ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću:

1) “Da li ste govoreći o nasilju u porodici i nasilju nad decom namjerno izbjegli da govorite o nasilju nad ženama, iako saopšteni podaci pokazuju da su žene dominantno žrtve nasilja i ističe ga Istanbulska konvencija, koju je Crna Gora potvrdila?

2) Da li su u svim opštinama u Crnoj Gori formirani multidisciplinarni timovi, jer centri za socijalni rad su trome institucije koje imaju mnogo više administracije od stručnog kadra koji može da dà podršku, što pokazuju podaci u Strategiji zaštite od nasilja u porodici za 2011-2015. godinu?

3) Da li Ministarstvo ima podatke o slučajevima nasilja nad ženama sa smrtnim ishodom, a da su te žene prijavljivale nasilje?

4) Da li će država podržati osnivanje još jedne sigurne ženske kuće imajući u vidu da postojeća u Podgorici nije dovoljna “?

Direktoru Uprave policije Slavku Stojanoviću:

“Da li imate podatak da je neko od javnih funkcionera ili sveštenih lica bio privođen za nasilje u porodici, odnosno nasilje nad ženama? Da li Vlada smatra da funkcioner koji se ponašao kao nasilnik treba i dalje da obavlja javnu funkciju ili treba da bude smijenjen? Prema mojim saznanjima takvih slučajeva je bilo i počinoci nasilja se, zbog funkcije na kojoj se nalaze, štite i slučajevi pokušavaju zataškati.”

Mr Branka Tanasijević govorila je o nasilju kao ozbiljnom društvenom problemu sa kojim se suočava savremena civilizacija i da je posljednjih godina dosta toga urađeno. Ukazujući na razloge koji u našem društvu, zbog barijera koje još uvijek postoje, opredjeljuju žene, ali i muškarce koji trpe nasilje da o njemu nerado govore, saopštila je da intervencije institucija nekada i nijesu bile isprovocirane time što njihov predstavnik nije uradio svoj posao, nego ni porodica nije reagovala kada je to bilo potrebno. Istakla je značaj saradnje sa civilnim sektorom i saradnju svih subjekata koji se bave zaštitom od nasilja u porodici. Naglasivši da je civilni sektor problem učinio vidljivim i posljednjih godina pokazuju se određeni rezultati, podsjetila je na primjer dobre saradnje u postupku donošenja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, kada je zajednički uticano na poboljšanje predloženog teksta zakona. U rješavanju problema nasilja u porodici značajno je i učešće Vlade Crne Gore u brojnim projektima, kao i kampanji Savjeta Evrope "Jedno od petoro" usmjerene na prevenciju i zaustavljanje seksualnog zlostavljanja nad decom. Ocjenjujući nedostatak baze podataka kao veliki problem koji otežava ne samo evidentiranje radi uvida koliko je ta pojava rasprostranjena, već kao problem koji onemogućava preventivni rad, postavila je pitanje ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću, koje glasi:

"Da li će i u kom vremenskom periodu biti urađena baza podataka, koja će imati dva elementa - žrtve i nasilnike, jer samo u tom slučaju možemo imati onu bazu podataka koja je potrebna da bi se pravci preventivnog rada mogli odrediti? Smatram da je u tom slučaju veoma važno raditi na prevenciji, jer to je dug put, što znaju ljudi iz civilnog sektora i predstavnici nadležnih ministarstava i institucija, ali to je rezultat koji ima suštinu i smisao, na koji treba čekati, ali koji je jako važan, jer pojavu treba spriječiti, što je mnogo značajnije nego liječiti posljedice."

Draginja Vuksanović postavila je pitanja:

Ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću:

1) "Na osnovu kojih parametara su utvrđeni podaci o žrtvama nasilja i počiniocima ako je već rečeno da ne postoji jedinstvena baza podataka i kako riješiti ovaj problem?"

2) "Što će država uraditi da se poveća broj sigurnih ženskih kuća, jer smatram da jedna sigurna ženska kuća na teritoriji Glavnog grada nije dovoljna? Takođe, potrebno je da se sigurne ženske kuće osposobe na način koji obezbjeđuje prijatne uslove za život ugroženim ženama za vrijeme dok borave u njima."

Direktoru Uprave policije Slavku Stojanoviću:

"Kako zaštititi žene kad napuste sigurnu žensku kuću? Da li država može da im obezbijedi posao i omogućiti da izdržavaju decu i sklone se od nasilnika, jer poznato je da su često prinudene da se, iz ekonomskih razloga, vraćaju nasilnicima? Takođe je poznato da ima žena koje su i nakon razvoda izložene prijetnjama i zlostavljanju bivšeg bračnog partnera."

Pomoćniku ministra zdravlja dr Mensudinu Grboviću:

"Da li u okviru zdravstvenih ustanova ili na drugom mjestu koje nije prepoznatljivo postoje posebne prostorije u kojima bi se deci i ženama koji su bili žrtve nasilje, ili su još uvijek žrtve nasilja, pružala adekvatna zaštita i njega? Postojanje posebnih neprepoznatljivih prostorija smatram važnim jer bi se na taj način sačuvala njihova privatnost."

Ljerka Dragičević postavila je pitanja:

Ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću:

"Iako smo u 21. stoljeću, diskriminacije i nasilja ima više nego ranije i potrebno je više pažnje posvetiti edukaciji, prvenstveno u centrima za socijalni rad. Da li su u cilju osposobljavanja kadra i bolje organizacije centara za socijalni rad preduzete ove aktivnosti?"

Pomoćniku ministra zdravlja dr Mensudinu Grboviću:

"S obzirom da je bijes prepoznat u svijetu kao jedan od glavnih uzroka nasilja, ne samo u porodici, što se na tom planu može unaprijediti?"

Goran Tuponja, konstatujući da je zakonska regulativa koja prati ovu oblast na zadovoljavajućem nivou, što nije slučaj i sa njenom primjenom u praksi i što unaprijed derogira te propise, postavio je nekoliko vezanih pitanja ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću i direktoru Uprave policije Slavku Stojanoviću, u vezi sa trendom rasta nasilja u svim vidovima, odnosno povećanja broja prijava. Ukazujući na član 27 Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, koji se odnosi na prijavljivanje postavio je pitanje: "Da li postoji podatak koji ukazuje na rast nasilja ili je samo povećan broj prijava protiv nasilja i šta je urađeno u toj oblasti od strane Uprave policije i Ministarstva rada i socijalnog staranja, jer smatram da je prijavljivanje i zaštita osobe koja prijavi nasilje od izuzetne važnosti"?

Ukazujući na član 23 Konvencije i obavezu članica da omoguće otvaranje odgovarajućih, lako dostupnih sigurnih kuća u dovoljnom broju za bezbjedan smještaj i proaktivnu pomoć žrtvama nasilja, posebno ženama i njihovoj deci, što je značajno sredstvo za ispunjavanje obaveza pružanja zaštite i podrške, postavio je pitanje: "Da li dovoljan broj sigurnih ženskih kuća zavisi od stvarne potrebe, broja stanovnika ili finansijskih sredstava, jer Sigurna ženska kuća u Pljevljima je pri zatvaranju, što znači da nema podršku i da su iscrpljena finansijska sredstva za održavanje. Kakvo je stanje u tom sektoru"?

Žana Filipović postavila je pitanja:

Direktoru Uprave policije Slavku Stojanoviću:

"Da li Uprava policije razmišlja da na mjesto događaja uputi najmanje dva policijska službenika, po mogućnosti različitog pola, kako bi mogli dobiti prave podatke o vrsti nasilja i težini nasilja, jer će žene imati više senzibilnosti da na pravi način prenesu šta se desilo u porodici?"

Ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću:

"Da li centri za socijalni rad imaju podatke o porodicama u kojima se već desio neki oblik nasilja, odnosno da li radnici Centra za socijalni rad obilaze te porodice, da li traže psihijatrijsko vještačenje? Takođe, da li je u planu otvaranje prihvatilišta za žrtve nasilja, i šta se dešava sa ženama dok traje sudski proces"?

Dr Ljiljana Đurašković postavila je pitanja:

Ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću:

"Kao što ste saopštili, centri za socijalni rad u Crnoj Gori su uglavnom dobro teritorijalno raspoređeni, osim u centralnom dijelu Crne Gore, ali zato nijesu dobro tehnički i kadrovski raspoređeni. Interesuje me šta je uradilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja da edukuje svoje zaposlene i stručnjake u centrima za socijalni rad i da smanji broj administrativnih kadrova i tehničkog kadra u socijalnim ustanovama, kojih ima preko 45% od ukupnog broja zaposlenih."

Direktoru Uprave policije Slavku Stojanoviću:

"Da li se vrši edukacija policajaca koji prvi dolaze na mjesto događaja?"

Nataša Međedović, predstavница NVO "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja - Nikšić"

Osvrnuvši se na izjavu ministra mr Predraga Boškovića, da je za adekvatniju intervenciju na nasilje u porodici i nasilje nad ženama potrebno adekvatno rodno razumijevanje problema, saopštila je da to znači da Centri za socijalni rad ne vode rodno razvrstane statistike, jer je postojanje rodnih statistika jedna od dimenzija i komponenti rodnog razumijevanja. Ukazala je na značaj vođenja rodno razvrstane statistike, što je domaća i međunarodna obaveza države koja je potpisnica Istanbulske konvencije i postavila pitanje ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću:

"Šta je Ministarstvo rada i socijalnog staranja uradilo da suzbije sekundarnu viktimizaciju, što je, između ostalog, obaveza koja proizilazi iz člana 18 Istanbulske konvencije, koja je prvi pravno obavezujući akt koji se bavi nasiljem nad ženama? Centri za socijalni rad ne postupaju u skladu sa zakonom i često izostaju adekvatne, brze i hitne intervencije na konkretne slučajeve nasilja u porodici."

Ana Jaredić, psihologinja u NVO “Centar za ženska prava” – Podgorica, izrazila je nezadovoljstvo u pogledu rezultata primjene ove strategije i saopštila da su analizom primjene mjera predviđenih Strategijom došli do sljedećih podataka: Od devet ciljeva predviđenih Strategijom djelimično su realizovana samo tri koja se odnose na nove propise u oblasti nasilja u porodici, edukaciju profesionalnog kadra i podizanja nivoa svijesti građana. Od 41 mjere koje je Strategija predviđela da bi se ovi ciljevi ostvarili realizovano je samo pet, od čega dvije koje se odnose na kampanju u cilju senzibilizacije javnosti o nasilju, jedna mjera se odnosi na izradu protokola o postupanju institucija u slučajevima nasilja u porodici, jedna na edukaciju profesionalnog kadra u institucijama i jedna na formiranje multidisciplinarnih timova za zaštitu od porodičnog nasilja. Od pet realizovanih mjera Ministarstvo rada i socijalnog staranja koje je odgovorno za koordinaciju i realizaciju aktivnosti predviđenih Strategijom, sa dvije godine zakašnjenja, realizovalo je samo jednu mjeru koja se odnosi na formiranje multidisciplinarnih timova, dok su ostale realizovane od strane UNDP-a, Odjeljenja za rodnu ravnopravnost i nevladinih organizacija, a uz finansijsku podršku Evropske unije. Mjera koja se odnosi na donošenje podzakonskih akata je samo djelimično realizovana, iako je prošlo skoro tri godine od isteka roka za njihovo donošenje. Pored navedenog, komisija odgovorna za koordinaciju, praćenje i procjenu Strategije održala je samo jedan sastanak od osnivanja i to kada je bilo potrebno da se prikupe podaci za godišnji izvještaj. Očigledno je da ova komisija nije odgovorila zadatku koji joj je dat Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici i aktuelnom Strategijom, a koji uključuje i predlaganje akcionog plana na godišnjem nivou. Nakon saopštenih komentara Ana Jaredić poslatala je sljedeća pitanja ministru rada i socijalnog staranja mr Predragu Boškoviću:

“Polazeći od očigledne neažurnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja u ispunjavanju obaveza predviđenih Strategijom zaštite od nasilja u porodici 2011-2015., da li planirate da pokrenete postupak za utvrđivanje odgovornosti nadležnih službenika Ministarstava i centara za socijalni rad zbog navedenog stanja, kao i zbog slučajeva povodom kojih se NVO “Centar za ženska prava” obraćala tokom 2013. godine, i koje ćete konkretne korake preduzeti kako bi Strategija bila efikasno implementirana u datom roku tj. do kraja 2015. godine i kako bi komisija za njeno praćenje u potpunosti ispunila svoju funkciju?”

Direktoru Uprave policije Slavku Stojanoviću:

“Da li su donesena sva podzakonska akta koja su predviđena Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, s obzirom da je rok za njihovo donošenje istekao u februaru 2011. godine, naglašavam Uputstvo o načinu vršenja poslova sprječavanja i otkrivanja nasilja u porodici i zaštitu žrtava i Pravilnik o bližem načinu izvršenja rješenja o zaštitnoj mjeri udaljenja iz stana, zabrana prilaska žrtvi, zabrana uznemiravanja i uhođenja?”

Da li planirate da preduzmete mjere u cilju jačanja kapaciteta policije, s obzirom da samo Centar bezbjednosti Podgorica ima sistematizovana radna mjesta u čijem su opisu poslovi zaštite od nasilja u porodici, dok u drugim centrima to uglavnom rade inspektori koji imaju i druga zaduženja, pa u tom smislu nijesu edukovani i senzibilisani kada je u pitanju nasilje u porodici?

Šta ćete preduzeti u cilju suzbijanja prakse da policija ne registruje sve prijave nasilja u porodici, jer primjećujemo da se u praksi završava na način da nasilnik bude samo upozoren iako je zakonom propisano kako se postupa u tim slučajevima?”

Ljiljana Raičević, direktorica NVO “Sigurna ženska kuća” – Podgorica, postavila je pitanja Direktor Uprave policije:

“Na osnovu kojih kriterijuma se licima koja su na izdržavanju kazne zatvora zbog nasilja u porodici, ta kazna skraćuje, jer broj izrečenih kazni je ionako mali u odnosu na broj procesuiranih prijava, konkretno iz Sigurne ženske kuće”?

Ministru rada i socijalnog staranja:

“Da li će Vlada Crne Gore izdvojiti sredstva u budžetu za zbrinjavanje žena koje su žrtve nasilja i koje to nasilje prijavljuju, s obzirom na skromne materijalne uslove Sigurne ženske kuće i potrebu da imamo kuću u kojoj će te žene biti smještene?”

Da li Vlada razmatra mogućnost da pomogne ženama koje su u ekonomski teškoj situaciji, pogotovo ženama koje trpe neku vrstu nasilja i koje su nezaposlene, da imaju prioritet pri zapošljavanju?”

Sabina Talović, koordinatorica NVO "Bona Fide" – Pljevlja, ocjenjujući da Crna Gora ima kapacitete da formira servise podrške ili da finansijski podrži postojeće, ukazala je na član 9 Istanbulske konvencije i postavila pitanje ministru rada i socijalnog staranja:

“Da li će Ministarstvo rada i socijalnog staranja finansijski podržati ove servise i da li je ta podrška predviđena za NVO “Bona Fide”, s obzirom da se ova organizacija već obraćala Ministarstvu i nije dobila odgovor?”

Nada Drobnjak, postavila je pitanja

Pomoćniku ministra zdravlja:

“Podaci pokazuju da se u Crnoj Gori pojavio novi vid nasilja nad ženama, a to je prenatalna selekcija pola fetusa u korist muške populacije. Ona se radi pod formom važnosti prevencije zdravlja djeteta i trudnice, a riječ je o selektivnim abortusima ženskih fetusa. Žene prekidaju trudnoću pod pritiskom porodice kada utvrde da je plod ženskog pola, a u želji da se po svaku cijenu obezbijedi muški nasljednik.”

Direktoru Uprave policije:

“Da li imate podatke koliko je puta od jula 2012. godine, kada je usvojen Pravilnik o bližem sadržaju i izgledu obrasca naređenja, udaljenja ili zabrane vraćanja u stan i drugi prostor za stanovanje, bilo izricanja te zaštitne mjere, jer nasilnik je taj koji mora da izađe iz stana, bez obzira na to ko je nosilac vlasničkog prava, što je i uređeno zakonom?”

Ministru rada i socijalnog staranja:

“Da li su donijeta sva podzakonska akta predviđena Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici i Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti?”

**

Odgovarajući na pitanja, uz osvrt na pojedine komentare i primjedbe, ministar rada i socijalnog staranja mr Predrag Bošković je saopštio da nije zadovoljan radom centara za socijalni rad Crne Gore i da je donošenjem Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti stvoren osnov da se izmijeni njihov rad, struktura i organizacija i najavio promjene kadrovske strukture. Naglasio je da su multidisciplinarni timovi formirani u okviru centara za socijalni rad u svih deset opština, da je novim Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti data mogućnost osnivanja 11 centara i u toku je priprema odluke o osnivanju centra za socijalni rad za Prijestonicu Cetinje, kao posebne javne ustanove i da će Centar za socijalni rad sa sjedištem u Bijelom Polju pokrivati opštine Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin.

Saopšteni podaci o žrtvama nasilja dati su na osnovu analiza koje pripremaju centri za socijalni rad odnosno njihovi stručni timovi. Centri vode interne evidencije i pitanje da li se ovi podaci razlikuju od podataka Uprave policije predstavlja problem koji treba rješavati u narednom periodu. Realizacija aktivnosti za uspostavljanje jedinstvene baze podataka o žrtvama nasilja u porodici i jedinstvene SOS linije na državnom nivou, planirana je do kraja 2013. godine. Do umrežavanja podataka Uprave policije, Ministarstva rada i socijalnog staranja odnosno centra za socijalni rad, Ministarstvo raspolaže podacima iz izvještaja centara za socijalni rad.

U cilju kontinuirane edukacije i senzibilizacije profesionalnog kadra o problemu nasilja i upoznavanja sa principima rada sa žrtvama organizovane su obuke u cilju obezbjeđivanja standardizovanog pristupa svih policajaca, socijalnih radnika, nevladinih organizacija i svih drugih relevantnih učesnika/ca u procesu zaštite i podrške žrtvama nasilja. Edukacija je pokazala da su

profesionalci spremni da mijenjaju svoju praksu. Povećano je reagovanje na nasilje o čemu govori povećan broj sudskih procesa i presuda. Poboľšan je kvalitet saradnje između članova tima, saradnje sa institucijama i lokalnom zajednicom. Pristup rješavanju problema je brži i sigurniji.

Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti uveden je sistem licenciranja pružalaca usluga i svi koji ispunjavaju standard mogu dobiti licencu za rad i konkurisati za dobijanje sredstava koje Vlada opredjeljuje za te namjene.

U pogledu obaveze donošenja podzakonskih akata, ministar je naglasio da je njihova izrada u toku kako bi do sredine naredne godine Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti mogao da bude primijenjen u punom kapacitetu. Donošenje pravilnika koji se odnosi na definisanje socijalnog kartona i projekat izrade informacionog sistema socijalnog staranja „Socijalni karton“, koji Ministarstvo realizuje u partnerstvu sa UNDP-om u Crnoj Gori, imali su prioritet.

U cilju podizanja nivoa svijesti građana o problemu nasilja u porodici i upoznavanja javnosti sa zakonodavnim okvirom sprovodi se kampanja „Šesnaest dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“. Pokretanje kampanje dovelo je do veće emancipacije žena i njihove spremnosti da prijavljuju nasilje u porodici, što ne znači i da postajemo nasilnije društvo što se tiče odnosa u porodici.

Nakon što je odgovorima sublimirao većinu pitanja, ministar mr Predrag Bošković dao je pojašnjenje u vezi pitanja zašto je u svom izlaganju izostavio žene kao osobe koje su najviše trpjele nasilje, naglasivši da je kroz izlaganje govorio na temu kontrolnog saslušanja i da su u skladu sa temom pripremljeni i podaci koje je saopštio. Izdvojio je djecu kao žrtve nasilja iz razloga što se danas kroz razna tehnološka dostignuća djeca zloupotrebljavaju na drugačije načine nego što se zloupotrebljavaju žene, ali i zbog toga što smatra da su nam djeca na prvom mjestu.

**

Direktor Uprave policije Slavko Stojanović odgovarajući na pitanja članova/ica Odbora i predstavnica civilnog sektora saopštio je da Uprava policije u aktivnostima koje se preduzimaju na suzbijanju nasilja u porodici posebnu pažnju posvećuju žrtvama porodičnog nasilja i u tom smislu preduzima niz mjera i radnji, kroz adekvatnu pomoć i podršku, u cilju njihove zaštite i procesuiranja odgovornih lica.

Poseban značaj pridaje se preventivnom djelovanju, operativnom radu na terenu, kontinuiranoj edukaciji što većeg broja policijskih službenika i poboljšanju statističkog i analitičkog praćenja iz ove oblasti, uz primjenu pozitivnih iskustava ili najboljih praksi razvijenih evropskih policijskih službi. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova u centrima i odjeljenjima bezbjednosti Uprave policije sistematizovana su službenička mjesta za suzbijanje maloljetničke delinkvencije, u čijoj nadležnosti je i rad na suzbijanju nasilja u porodici. U Centru bezbjednosti Podgorica sistematizovana je Stanica kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici, koja se bavi ovom problematikom, a razmotriće se mogućnost sistematizovanja specijalizovanih radnih mjesta za oblast suzbijanja nasilja u porodici i u ostalim centrima Odjeljenja bezbjednosti.

Uprava policije, pored edukacije i specijalizacije službenika za suzbijanje krivičnih djela i prekršaja iz oblasti nasilja u porodici, a kroz partnersku saradnju sa Policijskom akademijom u Danilovgradu, Upravom za kadrove, međunarodnim i nevladinim organizacijama, preduzima aktivnosti na podizanju nivoa znanja i vještina službenika policije u vezi sa problemima i posljedicama nasilja u porodici, među kojima su i značaj preventivnog djelovanja i efikasnog procesuiranja nasilnika.

Uprava policije je podržala niz aktivnosti iz Programa rodne ravnopravnosti IPA 2010, koje su pokrenute na nacionalnom i međunarodnom nivou, među kojima su: edukativni seminari o porodičnom nasilju; treninzi izgradnje međuprofesionalne saradnje i zajedničkog djelovanja Uprave policije, centara za socijalni rad i sudova, institucija zdravstva, lokalne samouprave i nevladinih

organizacija; edukacije o porodičnom nasilju koje su pohađali i polaznici Policijske akademije. Ove aktivnosti su rezultirale i time da je šest policijskih službenika steklo zvanje trenera za oblast nasilja u porodici.

U dosadašnjem periodu su realizovani treninzi o primjeni Protokola o postupanju institucija u slučajevima nasilja u porodici, kako bi se uspostavila i ojačala multidisciplinarna saradnja, sa jasno razrađenim postupcima involviranih institucija sistema, pa između ostalog i službenika Uprave policije. Treninzi za osposobljavanje policijskih službenika za rad u ovoj oblasti su do sada realizovani u deset crnogorskih gradova. Ovi treninzi su omogućili usvajanje principa rada definisanih Protokolom, učinili su intervencije efikasnijim, a samim tim i poboljšali tretman lica ugroženih porodičnim nasiljem. Treninge su vodili obučeni treneri iz policijskih i socijalnih službi koji su do sada uspješno završili intenzivnu obuku, kako bi profesionalcima različitih službi na što kvalitetniji način približili problematiku nasilja u porodici, razjasnili moguće dileme i podstakli ih da zajedničkim naporima permanentno rade na prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici. Na treninzima je do sada učestvovalo 100 službenika iz centara i odjeljenja bezbjednosti Uprave policije.

Kada su u pitanju obaveze koje Uprava policije ima shodno Protokolu o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici, direktor Uprave policije Slavko Stojanović je izdvojio sljedeće:

- Policija upućuje patrolu na lice mjesta, s tim što se vodi računa da u sastavu patrole, kad god je to moguće, budu policijski službenici koji imaju iskustva u radu na poslovima neodložnih intervencija, uključujući i slučajeve porodičnog nasilja;
- Policijski službenici se, u svim slučajevima iz oblasti nasilja u porodici za koje imaju saznanja, pridržavaju odredbi propisanih Protokolom, na način što se po dobijanju informacije ili primanju prijave o porodičnom nasilju, policijske patrole bez odlaganja upućuju na lice mjesta, obezbjeđuje se žrtva nasilja, žrtva se upoznaje sa svojim pravima i mogućnošću odlaska u sklonište, u kojem slučaju se žrtvi pruža pomoć i pratilac do skloništa ili drugog mjesta koje žrtva izabere;
- U svakom konkretnom slučaju nasilja u porodici se utvrđuje eventualno posjedovanje oružja. (Statistika pokazuje da je Centar bezbjednosti Nikšić u ovoj godini registrovao tri slučaja korišćenja oružja tokom nasilja u porodici – u jednom pištolj, u drugom puškarabin, a u trećem hladno oružje - nož, dok su odjeljenja bezbjednosti u Rožajama I Kotoru u ovom periodu registrovala upotrebu vatrenog oružja u po jednom slučaju porodičnog nasilja. Policijski službenici su navedeno oružje oduzeli i dostavili nadležnim tužiocima, radi korišćenja kao dokaz u postupcima);
- Prostorije u kojima se uzima iskaz od djeteta još uvijek nijesu u potpunosti prilagođene potrebama djeteta, odnosno nijesu opremljene odgovarajućim namještajem i igračkama, kako to nalažu pravila o postupanju iz Protokola;
- Svim žrtvama nasilja sa kojima policijski službenici stupe u kontakt predočene su mogućnosti odlaska u sklonište. (Službenici koji rade na poslovima suzbijanja nasilja u porodici tokom 2013. godine uputili su u sklonište 48 lica, a za 10 žrtava nasilja je od strane policijskih službenika pružena pomoć u vidu praćenja na sigurno mjesto za boravak).

Područni organi za prekršaje su, u periodu od 1.januara do 31. oktobra 2013. godine, licima osumnjičenim za nasilje u porodici izrekli sljedeće zaštitne mjere: 42 mjere udaljenja iz stana ili drugog prostora za stanovanje; 12 mjera zabrane približavanja; 25 zabrana uznemiravanja i uhođenja; 9 obaveznog liječenja od zavisnosti i 8 mjera obaveznog psihosocijalnog tretmana.

U svim slučajevima gdje je izrečena neka od navedenih zaštitnih mjera, za čije izvršavanje je nadležna policija, svakoj žrtvi nasilja je ustupljen broj telefona policijskog službenika, dežurne

službe ili kontakt policajca u reonu gdje živi, a žrtve nasilja su upoznate sa tim šta se podrazumijeva pod pojmom uznemiravanje.

Terenske provjere se vrše u sklopu redovnih aktivnosti kontakt-policajaca i policijskih patrola po reonima i sektorima, u zavisnosti od mjesta nastanjenja žrtve nasilja u porodici, kao i putem telefonskih kontakata policijskih službenika sa žrtvama.

Centar bezbjednosti Podgorica vodi evidencije o slučajevima nasilja u porodici kroz krivični upisnik, pomoćni upisnik i prekršajni upisnik, u kojima se upisuju podaci o oštećenom licu ili licima, osumnjičenom licu, srodstvu, deliktu, okolnostima pod kojima je delikt počinjen, kao i svi drugi relevantni podaci. Ostali centri i odjeljenja bezbjednosti Uprave policije sačinjavaju izvještaje o slučajevima nasilja u porodici, koji se vode u posebnoj evidenciji.

Na osnovu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je Pravilnik o bližem sadržaju i izgledu obrasca pisanog naređenja o udaljenju ili zabrani vraćanja u stan ili drugi prostor za stanovanje, dok je Pravilnik o bližem načinu izvršenja zaštitne mjere udaljenja iz stana, zabrane približavanja i zabrane uznemiravanja i uhođenja, radi ugrađivanja sugestija dostavljen Sekretarijatu za zakonodavstvo.

Direktor Uprave policije Slavko Stojanović saopštio je podatke da je Uprava policije u toku deset mjeseci 2013. godine registrovala 156 krivičnih djela nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici. Tužiocima su procesuirane 152 krivične prijave kojima je prijavljeno 157 lica, od kojih 93,6% muškaraca.

Žrtve nasilja u porodici i porodičnoj zajednici su 174 lica, od kojih 131 žena, 43 muškarca i 21 maloljetnik (od toga 15 starijih, 4 mlađa maloljetnika i dvoje djece).

U toku devet mjeseci 2013. godine, shodno Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici, podnijeto je 868 prekršajnih prijava, kojima je prijavljeno 893 lica osumnjičena za nasilje, od kojih je 731 lice muškog pola.

Žrtve nasilja u porodici su 921 lice, od kojih su 612 žene, 276 muškarci i 33 maloljetna lica.

Konstatujući da odgovorima nijesu obuhvaćena dva pitanja (da li je među počiniocima porodičnog nasilja bilo javnih funkcionera ili svještenih lica i da li je bilo slučajeva porodičnog nasilja sa smrtnim ishodom), jer nije u posjedu informacije da je takvih slučajeva bilo, iskazao je spremnost da se učini provjera navedenog i poslanici koja je postavila pitanje dostavi odgovor.

**

Pomoćnik ministra zdravlja dr Mensudin Grbović dao je odgovor na pitanja pojedinih članica Odbora i saopštio da Ministarstvo zdravlja aktivno učestvuje u realizaciji Strategije zaštite od nasilja u porodici i da je značajan broj edukovanih zdravstvenih radnika u stanju da prepozna ženu i dijete koji su žrtve nasilja u porodici.

Prema raspoloživim podacima zaključno sa 1. novembrom 2013. godine, zdravstveni sistem evidentirao je 64 lica koja su žrtve nasilja u porodici, od kojih 61 žena i troje dece, a postojale su i tri sumnje na nasilje u porodici.

Manje poteškoće predstavljaju evidencije rada pogotovu jedinica hitne medicinske pomoći i Urgentnog centra kao mjesta gdje se najčešće dolazi u kontakt sa zdravstvenim sistemom kada je neko žrtva nasilja u porodici. U zdravstvenom sistemu još uvijek ne postoji adekvatan prostor u kojem bi se mogao obaviti prvi kontakt sa žrtvom nasilja u porodici, bilo da je u pitanju žena ili dijete. Za sada, u Urgentnom centru gdje se evidentira najveći broj žrtava nasilja, zbog nedostatka prostora, sa žrtvama nasilja u porodici radi se u improvizovanim prostorijama.

Centar za mentalno zdravlje, kao mjesto prvog kontakta lica koja imaju smetnje sa mentalnim problemima, kroz programske aktivnosti može rješavati problem kao što je bijes ili neki drugi mentalni poremećaj. Zdravstveni sistem je pokušao da pomogne u prikupljanju podataka kada je u pitanju nasilje. Institut za javno zdravlje uskoro će početi da vodi registar traumatizma. U

registar će se unositi specifični podaci koji se odnose na djelove tijela koji su pretrpjeli nasilje. Takođe, pokušaće da u zdravstveni sistem uvedu šifranike povreda nastalih nasiljem u porodici, saobraćaju ili školi, kako bi šifriranjem po dubini u skladu sa šifranicima koji su važeći za Evropsku uniju, mogli da dobiju komparativne podatke za određene vrste nasilja.

Odgovarajući na pitanje o prenatalnom određivanju pola kao vrsti nasilja nad ženama, pomoćnik ministra zdravlja dr Mensudin Grbović je saopštio da je to poseban pogled na nasilje nad ženama i da podaci iz popisa 2011.godine pokazuju da je došlo do poremećaja u polnoj strukturi stanovništva u Crnoj Gori. Uobičajeni prirodni odnos je da se na 100 žensko rođene dece rodi 102 do 104 muško rođene dece. Međutim, kod nas se u posljednje vrijeme na 100 rođene dece rodi 109 muške dece, i to je bio znak da se nešto dešava. Zakonom o abortusu je precizno definisano u kojim situacijama se može određivati pol nerođenog djeteta. Prekid trudnoće može se uraditi samo iz medicinskih razloga kada se sumnja na neku od urođenih anomalija i u dozvoljenim vremenskim terminima. Nažalost, dešava se da neko na taj način pokušava da sazna i pol budućeg djeteta i onda se rade prekidi trudnoće u zakonom dozvoljenom terminu (unutar prvih deset nedjelja). Ministarstvo je dostavilo izvještaj Savjetu Evrope i preduzelo sve aktivnosti kako bi se taj vrlo ozbiljan problem riješio.

**

Nakon datih odgovora, članica Odbora Zdenka Popović komentarisala je pitanje na koje ministar rada i socijalnog staranja nije dao odgovor i saopštila da Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje i Centrom za socijalni rad, mora da uloži napor kako bi obezbijedio način da se žrtve nasilja, žene ili muškarci, bez obzira kojeg su obrazovnog profila, ekonomski osnaže odnosno dobiju zaposlenje.

**

Nakon završene rasprave povodom teme kontrolnog saslušanja, Odbor je (šest glasova "za" i jedan "protiv") usvojio sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Odbor je konstatovao da raspoloživi podaci ukazuju na činjenicu da je problem nasilja nad ženama postao vidljiviji. Problemi koji se javljaju u praksi ukazuju da je potrebno podići nivo saradnje između nadležnih institucija i civilnog sektora i kontinuirano raditi na jačanju kapaciteta u pogledu specifičnih znanja i vještina.
2. Konstatovano je da treba pojačati rad na primjeni Konvencije Savjeta Evrope u sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici i informisanosti društvene sredine i svih aktera u cilju suzbijanja nasilja nad ženama, te zajednički raditi na postizanju društvenog konsenzusa, a u cilju prevazilaženja i traženja najboljih, najefikasnijih rješenja.
3. Odbor će pratiti donošenje propisa za sprovođenje Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u zakonom propisanim rokovima.

Šednica je završena u 11 sati i 30 minuta.

Izvještaj sa kontrolnog saslušanja dostavljen je Skupštini Crne Gore, ministru rada i socijalnog staranja, ministru zdravlja i direktoru Uprave policije. Audio zapis sa kontrolnog saslušanja sastavni je dio zapisnika sa šednice i dostavljen je Pisarnici Skupštine Crne Gore.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković, s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak, s.r.